

[Informācijas klasifikācija: PUBLIC]

Dokumenta nosaukums	Rīcības kodekss uzņēmējdarbības partneriem
Atbildīgais par politiku	CFO
Citas ieinteresētās puses	Grupas ģenerāldirektors, EVP komunikācijas un ilgtspējība
Politika pēdējoreiz pārskatīta (datums)	2021-06-16
Versija	1.2
Politiku apstiprinājis (vārds/datums)	Hjēls Mortens Junsens (Kjell Morten Johnsen) (CEO), 2021-06-16
Politika ir spēkā no	2021-06-16

RĪCĪBAS KODEKSS UZŅĒMĒJDARBĪBAS PARTNERIEM

ĒTISKAS UZŅĒMĒJDARBĪBAS NODROŠINĀŠANA SASKAŅĀ AR VISAUGSTĀKAJIEM STANDARTIEM

Tele2 ir apņēmies veikt uzņēmējdarbību, ievērojot visaugstākos ētikas standartus. Mēs esam pieņēmuši šo Rīcības kodeksu (turpmāk "Kodekss"), lai nodrošinātu, ka visi darbinieki un sadarbības partneri zinātu, kas no viņiem tiek sagaidīts.

Tele2 pieprasa, lai visi uzņēmējdarbības partneri:

- izlasītu un izprastu kodeksu;
- ar rakstisku vai elektronisku parakstu apstiprinātu, ka viņi to ir izdarījuši, un
- nodrošinātu, ka Kodeksa saturs un vērtības tiek ievērotas.

Versiju tabula

Revīzija	Datums	Sagatavots un apstiprināts	Informācija
1 (v.1.1)	2018-11	Sagatavoja Marks Pīters (Marc Peeters), Atbilstības uzraudzības vadītājs Apstiprināja Andres Nilsons (Anders Nilsson), CEO	-
2 (v.1.2)	2021-06	Sagatavoja Jākobs fon Dēbelns (Jakob von Döbeln), iepirkumu vadītājs Apstiprināja Hjēls Mortens Junsens (<i>Kjell Morten Johnsen</i>), CEO	Atjauninājumi, lai atspoguļotu augstākus mērķus un atsauces uz pievienoto politiku

Ievads.....	4
Kodeksa pamatnoteikumi.....	4
Kodeksa darbības joma.....	4
Juridiskā atbilstība un Kodekss.....	4
Produktu un pakalpojumu drošība	4
Klientu integritāte.....	4
Klientu drošība.....	4
Elektromagnētisko lauku iedarbība.....	5
Iepirkuma lēmumi.....	5
Uzņēmējdarbības ētika.....	5
Korupcijas novēršana.....	5
Godīga konkurence.....	5
Interesešu konflikts.....	5
Finanšu pārskati.....	5
Korporatīvā pārvaldība.....	6
Cienpilna izturēšanās pret cilvēkiem.....	6
Taisnīgi darba apstākļi	6
Bērnu aizsardzība	6
Dažādība un iekļaušana.....	6
Atalgojums un labumi.....	6
Arodveselība un drošība.....	6
Vide	6
Vides pārvaldība.....	7
Atbilstoši un droši produkti.....	7
Ziņošana par pārkāpumiem.....	7
Pārvaldība.....	7
1. pielikums - Rīcības kodeksa uzņēmējdarbības partneriem pamati	8

Ievads

Mēs ticam, ka uzņēmuma panākumi ir atkarīgi no tās sabiedrības panākumiem, kurā uzņēmums darbojas. Ilgtspējīga sabiedrības izaugsme un veselīga uzņēmējdarbības prakse iet roku rokā. Lai uzturētu ilgtspējīgu uzņēmējdarbības modeli un palīdzētu veidot labāku sabiedrību, mums ir jāuzņemas atbildība par mūsu darbības ietekmi uz apkārtējo vidi. Uzņēmējdarbības partneri ir svarīga mūsu uzņēmējdarbības sastāvdaļa, un tāpēc mēs pieprasām, lai viņi pievienojas mums mūsu centienos.

Tele2 vēlas, lai visos mūsu procesos un ikdienas darbībā dominētu pareiza uzņēmējdarbības prakse, tāpēc Tele2 pieeja ilgtspējībai ir tāda pati, kā visai mūsu uzņēmējdarbībai kopumā.

Šī Rīcības kodeksa uzņēmējdarbības partneriem pamatā ir Tele2 Rīcības kodekss, kas vienādi attiecas uz Tele2, tā darbiniekiem, vadības grupu un direktoru padomi. Šis dokuments atsaucas uz principiem, ko Tele2 vēlas ievērot. Sniegtie norādījumi vienādi attiecas arī uz uzņēmējdarbības partneriem, ja vien konteksts skaidri nenosaka citādi. Visiem sadarbības partneriem ir jāievēro šis Kodekss. Kodeksa pārkāpuma gadījumā, Tele2 var pārtraukt visus sadarbības līgumus ar attiecīgo partneri.

Kodeksa pamatnoteikumi

Kodekss ir balstīts uz desmit principiem, kas ir noteikti Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Globālajā līgumā un ko ir parakstījis Tele2. Kodekss ietver Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju, Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) 8 pamatkonvencijas, Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju pret korupciju, Rio deklarāciju un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par bērna tiesībām 32. pantu.

Lai iegūtu sīkāku informāciju, lūdzu, skatiet 1. pielikumu.

Kodeksa darbības joma

Ir svarīgi, lai Tele2 piedāvātās preces ir ražotas un pakalpojumi tiek nodrošināti ētiskā veidā. Tāpēc Tele2 sagaida, lai šis Kodekss tiks piemērots un ievērots visu uzņēmējdarbības partneru organizācijās (ar to tiek domāts: ar Tele2 saistītie uzņēmumi, piegādātāji, apakšpiegādātāji un tirgotāji), neatkarīgi no tā, vai tiek piegādāti pakalpojumi vai preces. Kodekss attiecas uz visiem uzņēmējdarbības partneru vadītājiem, darbiniekiem un darba ņēmējiem, neatkarīgi no tā, vai tie ir pastāvīgi vai pagaidu, mācekļiem vai līgumdarbiniekiem, vai, kas nolikti ar darba aģentūras starpniecību.

Juridiskā atbildība un kodekss

Tele2 ievēro vietējos likumus un noteikumus ikvienā valstī, kurā mēs darbojamies. Šis Kodekss nosaka minimālās prasības. Ja citos likumos, tiesību aktos vai noteikumos, neatkarīgi no tā, vai tie ir vietējie, nacionālie vai starptautiskie, ir stingrāka nostāja attiecībā uz šajā Kodeksā minētajiem ilgtspējības jautājumiem, tie jāzina un jāievēro. Situācijās, kad ne likums, ne Kodekss nesniedz norādījumus, noteicošie ir ANO Globālā līguma principi. Konflikta gadījumos starp šo Kodeksu un vietējiem tiesību aktiem, noteicošā ir vietējie tiesību akti.

Produktu un pakalpojumu drošība

Tele2 piesaista klientus un veido ar tiem ilgtermiņa attiecības, nodrošinot izmaksu ziņā efektīvus un augstas kvalitātes pakalpojumus. Tas tiek veikts, parādot godīgumu un integritāti visās sadarbības formās. Mūsu mārketinga vai reklāmas materiāliem, rakstveidā vai darbinieka izteikumos, i, ir jābūt precīzai, patiesai un tai ir jāatbilst spēkā esošajiem tiesību aktiem.

Klienta integritāte

Pakalpojumu sniegšanas ietvaros Tele2 ir piekļuve klientu datiem, veicot to apstrādi un glabāšanu. Apstrādājot datus, Tele2 ir jāņem vērā klientu tiesības attiecībā uz integritāti un personas privātumu.

Tele2 ievēro personas tiesības uz vārda brīvību, tiesības uz privātumu un personas neaizskaramību, kā arī ievēro personas datu glabāšanas ierobežojumus. Tele2 centīsies novērst jebkādu nesankcionētu piekļuvi personiskajai informācijai. Tele2 apstrādā klientu personas datus tikai veidā, kā to atļauj spēkā esošie tiesību akti. Ir svarīgi, lai klienti un darbinieki mums uzticētu savu datu apstrādi, un to var sasniegt tikai sadarbībā ar uzņēmējdarbības partneriem.

Klientu drošība

Tele2 aktīvi strādā, lai novērstu krāpšanu un sakaru pakalpojumu ļaunprātīgu izmantošanu. Tāpēc Tele2 piedāvā rīkus, lai novērstu nevēlama satura iedarbību. Šajā ziņā mēs īpaši uzmanīgi aizsargājam bērnu un jaunu pieaugušo drošību.

Elektromagnētisko lauku iedarbība

Ieslēgtas elektroiekārtas izstaro radioaktīvu starojumu un rada elektromagnētiskos laukus (EML). Attiecībā uz EML, kas saistīts ar mūsu sakaru tīkliem, Tele2 un visi uzņēmējdarbības partneri ievēro attiecīgo iestāžu ieteikumus.

Iepirkuma lēmumi

Tele2 līgumattiecības ar piegādātājiem, pārdevējiem un tirgotājiem ir svarīgi uzņēmuma panākumu elementi. Piegādātāja un pakalpojumu sniedzēja izvēle, kā arī visi citi iepirkumu lēmumi ir jāpieņem objektīvi un Tele2 interesēs, cenšoties panākt labāko piedāvājumu, novērtējot izmaksas, prasību izpildi, paredzamo piegādes spēju, kvalitāti un citus būtiskus faktorus.

Tele2 pieprasa, lai uzņēmējdarbības lēmumi tiek pieņemti bez jebkādas trešo pušu nelabvēlīgas ietekmes. Piegādātāji un pakalpojumu sniedzēji, kuri, ja tas tiek pierādīts, mēģina nelabvēlīgi ietekmēt Tele2 iepirkumu lēmumus, tiks izslēgti no turpmākiem darījumiem ar uzņēmumu.

Uzņēmējdarbības ētika

Korupcijas novēršana

Neviens Tele2 darbinieks un valdes loceklis nedrīkst tieši vai netieši piedāvāt, lūgt, dot vai pieņemt jebkādas nepamatotas priekšrocības, lai gūtu personīgu labumu no jebkuras trešās puses, ja vien tas netiek uzskatīts par pieņemtu uzņēmējdarbības praksi, piemēram, reprezentāciju un saprātīgu viesmīlību ikdienas uzņēmējdarbības ietvaros. Uzņēmējdarbības partneriem ir jāievēro šie paši standarti attiecībā uz darbu, ko viņi veic priekš Tele2.

Lielākajā daļā valstu dāvinājumi vai labumu piedāvāšana valdības darbiniekiem vai valsts amatpersonām ir tiesību aktu pārkāpums. Uzņēmējdarbības partneri ne pēc savas iniciatīvas, ne Tele2 vārdā nedrīkst piedāvāt naudu vai dāvanas valsts iestādes amatpersonai, ierēdnim vai darbiniekam, izņemot simboliskas dāvanas ar nenozīmīgu naudas vērtību, ja to pieļauj tiesību akti.

Godīga konkurence

Tele2 ir stingri apņēmusies ievērot godīgu konkurenci un veicināt atvērtu tirgu. Viens no mūsu panākumiem ir monopola atcelšana. Mēs joprojām esam pārliecināti, ka brīva un godīga konkurence darbojas mūsu labā, ļaujot mums nodrošināt klientiem kvalitatīvus sakaru pakalpojumus par pieņemamu cenu. Attiecīgi tiek sagaidīts, ka Tele2 un tā uzņēmējdarbības partneri ievēros konkurences likumus un, piemēram, neiesaistīsies slepenos darījumos vai tirgus ierobežošanā.

Interesešu konflikts

Tele2 pieņemot uzņēmējdarbības lēmumus, ir jāizvairās no interesešu konflikta un jārikojas tā, lai lēmumi vienmēr tiktu pieņemti Tele2 un tā uzņēmējdarbības partneru interesēs. Personiskās attiecības vai apsvērumi nekad nedrīkst ietekmēt Tele2 lēmumu pieņemšanu. Tas ietver ne tikai iespējamus ieguvumus, kas gūti Tele2 darbiniekiem, bet arī Tele2 darbinieku radniekiem un draugiem. Tiek sagaidīts, ka uzņēmējdarbības partneri identificēs iespējamus interesešu konfliktus savās (iespējamajās) attiecībās ar Tele2 un informēs Tele2 par šādu konfliktu iespējamību.

Uzņēmējdarbības partneriem ir jāapzinās, ka, lai izvairītos no interesešu konflikta riska, uz Tele2 darbiniekiem attiecas šādi norādījumi:

- Darbinieki, bez uzņēmuma rakstiskas piekrišanas, nedrīkst nekādā veidā (piemēram, darbinieks, konsultants, valdes loceklis) strādāt ārpus uzņēmuma Tele2.
- Interesešu konflikta riska gadījumā, lai arī cik mazs tas nebūtu, darbiniekiem ir paredzēts nekavējoties informēt savu vadītāju.

Finanšu pārskati

Tele2 ir stingri jāievēro finanšu pārskatu standarti (SFPS), precīzi un pilnīgi jāziņo finanšu informāciju, kā arī jānodrošina atbilstošas iekšējās kontroles un procesus, lai grāmatvedības un finanšu pārskati atbilst tiesību aktiem. Uzņēmējdarbības partneriem jārikojas tā, lai atbalstītu Tele2 centienus šajā jomā.

Tele2 finanšu uzskaites godīgums ir būtisks priekšnosacījums Tele2 uzņēmējdarbībai un ir galvenais faktors, lai saglabātu mūsu akcionāru uzticību. Tele2 ir jānodrošina, lai visi darījumi tiktu atbilstoši reģistrēti, klasificēti un apkopoti saskaņā ar Tele2 grāmatvedības politikām. Nevienam uzņēmējdarbības partneris nedrīkst pieprasīt Tele2 darbiniekiem iekļaut vai dzēst informāciju uzņēmuma grāmatvedības dokumentos vai ierakstos, ar mērķi tieši slēpt, maldināt vai maskēt jebkura finanšu vai nefinanšu darījuma vai rezultāta patieso būtību.

Korporatīvā pārvaldība

Tele2 tic caurspīdīgai un konsekventai korporatīvās pārvaldības praksei un ievēro piemērojamus noteikumus un standartus visos ģeogrāfiskajos tirgus, kuros darbojas. Tas aizsargā visu Tele2 akcionāru un ieinteresēto personu likumīgās intereses, un Tele2 sagaida, ka tā uzņēmējdarbības partneri rīkosies veidā, kas atbalsta šos centienus.

Cieņpilna izturēšanās pret cilvēkiem

Taisnīgi darba apstākļi

Visiem Tele2 darbiniekiem un to uzņēmējdarbības partneriem ir tiesības uz cilvēka pamattiesībām, kuras visiem ir jāzina, jāsaprot, jāievēro un jāpiemēro vienādi. Neviena persona nedrīkst tikt pakļaut miesas sodiem, fiziskai, seksuālai, psiholoģiskai vai verbālai uzmākšanās vai ļaunprātīgai izmantošanai. Piespiedu darbs, ekspluatācija vai parāda atmaksāšana ar darbu, ir stingri aizliegti. Darbiniekiem nav jāiesniedz depozīti vai personu apliecinošu dokumentu oriģināli kā nosacījums nodarbināšanai.

Darbinieki nav spiesti strādāt ilgāk par noteikto darbalaiku un virsstundu darbalaiku ierobežojumiem, ko nosaka tās valsts likumi, kurā viņi strādā. Virsstundas tiek kompensētas piemērojot tiesību aktos noteikto likmi. Visiem darbiniekiem ir līgumi, kuros ir norādīti darba nosacījumi. Bērnus, kas jaunāki par vietējā likumdošanā noteikto minimālo darbaspējas vecumu vai piecpadsmit (15) gadi, atkarībā no tā, kurš vecums ir lielāks, nedrīkst izmantot kā darbaspēka daļu. Darbinieki, kas jaunāki par astoņpadsmit (18) gadiem, nedrīkst veikt bīstamu vai smagu darbu, kā arī strādāt nakts maiņās.

Tiek atzītas un ievērotas darbinieku tiesības brīvi apvienoties un kopīgi veikt sarunas ar darba devēju, saskaņā ar to valstu tiesību aktiem, kurās viņi strādā.

Bērnu aizsardzība

Lai atbalstītu bērnu tiesību aizsardzību, Tele2 saviem darbiniekiem sniedz norādījumus par bērnu aizsardzību. Tele2 darbiniekiem nekādā gadījumā nav atļauts sazināties vai satikt bērnus, ar nolūku tos izmantot jebkāda veida seksuāliem mērķiem. Viņi neapmeklē bārus, restorānus vai viesnīcas, kur bērni jebkādā veidā tiek seksuāli izmantoti, un nekavējoties ziņo policijai, ja rodas aizdomas par nepilngadīgo seksuālu izmantošanu. Tele2 arī tiešsaistē piemēro to pašu standartu, kas ir spēkā bezsaistē, un aizliedz darbiniekiem glabāt vai meklēt materiālus, kas dokumentē bērnu seksuālu izmantošanu.

Uzņēmējdarbības partneriem jāievēro šie paši standarti attiecībā uz darbu, ko viņi veic priekš Tele2.

Dažādība un iekļaušana

Visus Tele2 un tā uzņēmējdarbības partneru darbiniekus aizsargā pamattiesības tos nediskriminēt. Netiek pieņemta nekāda veida tieša vai netieša diskriminācija, kas pamatota uz etnisko piederību, nacionālo izcelsmi, reliģiju, invaliditāti, dzimumu, seksuālo orientāciju, ģimenes stāvokli, vecāku statusu, dalību arod biedrībās, politisko piederību vai vecumu.

Atalgojums un labumi

Nevienam Tele2 darbiniekam vai tā uzņēmējdarbības partnerim netiks izmaksāta alga, kas ir mazāka par minimālo attiecīgās valsts likumdošanā noteikto minimālo algu, ieskaitot visas noteiktās algas, piemaksas un labumus. Visiem darbiniekiem ir tiesības uz vienādu atlīdzību par līdzvērtīgu darbu darbu, kā arī apmaksātām periodiskām brīvdienām.

Arodveselība un drošība

Drošība darbā ir Tele2 prioritāte. Lai novērstu nelaimes gadījumus un kaitējumus veselībai, ir jāveic atbilstoši pasākumi, samazinot darba vidi raksturīgo apdraudējumu cēloņus un nodrošinot atbilstošu drošības aprīkojumu. Tas pats tiek sagaidīts arī no uzņēmējdarbības partneriem.

Vide

Uzņēmējdarbības partneriem ir jāpiemēro piesardzība attiecībā uz vides un klimata jautājumiem, kā arī jāaizsargā bioloģiskā daudzveidība un ekosistēma. Uzņēmējdarbības partneri, kas veic darbības ar lielu ietekmi uz vidi, piemēram, ražošanas iekārtas un tīkla infrastruktūras būvniecību, uzņemas iniciatīvas, lai veicinātu lielāku atbildību vides jomā, tai skaitā vidi draudzīgu tehnoloģiju attīstību.

Vides pārvaldība

Centieni samazināt un optimizēt enerģijas, ūdens un materiālu patēriņu. Ja valstī ir pieejami atjaunojamie energoresursi, tie ir jāizvēlas kā primārie. Lai samazinātu atkritumu rašanos, uzņēmējdarbības partnerim ir jācenšas samazināt, atkārtoti izmantot un pārstrādāt materiālus un produktus, norādītajā prioritātes secībā. Bīstamo atkritumu un notekūdeņu apstrāde ir atbilstoši jāpārstrādā. Ir jāmēra un jāuzrauga siltumnīcefekta gāzu emisijas, kā arī jāizstrādā plāns to samazināšanai.

Atbilstoši un droši produkti

Uzņēmējdarbības partnerim ir jāpiemēro aizvietošanas princips ķīmikālijām, ja tās ir iespējams aizstāt ar mazāk bīstamām, kā arī jāievieš process, lai identificētu ļoti bīstamas vielas (SVHC), kas atrodas Tele2 piegādātajos produktos saskaņā ar REACH (EC1907/2006) regulu. Saskaņā ar dažu bīstamo vielu lietošanas ierobežojumu, elektrisko un elektronisko iekārtu (RoHS) direktīvu, elektriskie un elektroniskie izstrādājumi, kas tiek piegādāti Tele2, nedrīkst saturēt nevienu no šīm vielām: svinu, dzīvsudrabu, kadmiju, sešvērtīgo hromu, PBB, PBDE, DEHP, BBP, DBP vai DIBP. Uzņēmējdarbības partnerim ir aktīvi jāstrādā, lai nodrošinātu, ka minerālvielas (piemēram, bet ne tikai, volframs, tantāls, alva un zelts) tā produktos un piegādes ķēdē tiek iegūti atbildīgā veidā. Nepieciešamības gadījumā uzņēmējdarbības partnerim ir jāizstrādā politika un jāveic attiecīgas pārbaudes, kas atbilst ESAO – Pienācīgas pārbaudes vadlīnijām par atbildīgām minerālu piegādes ķēdēm no konfliktu skartajām un augsta riska zonām].

Ziņošana par pārkāpumiem

Uzņēmējdarbības partneru pienākums ir nodrošināt, lai šī Kodeksa saturs un vērtības tiktu izziņoti, saprasti un ievēroti to organizācijās, kā arī mudināt darbiniekus ziņot par rīcību, kas, iespējams, ir pretrunā ar Kodeksu. Tieša vai netieša apšaubāmu darbību apstiprināšana nav pieļaujama.

Tiklīdz kāda persona tiek informēta vai arī tai rodas aizdomas par jebkādam Tele2 vai uzņēmējdarbības partnera darbībām, kas var būt pretrunā ar šo Kodeksu, šīs personas pienākums ir par to ziņot.

Ziņošanai par šādiem gadījumiem ar Trauksmes celšanas funkciju, lūdzu, izmantojiet kādu no šīm alternatīvām:

- Sūtiet e-pastu uz report.violation@tele2.com
- Sūtiet vēstuli uz šādu adresi "Tele2 Whistleblower, Att. General Counsel, Torshamnsgatan 17, SE-164 40 Kista Sweden".
- Zvaniet pa tālruni: +46 701 620 062.

Ziņojumus saņems Tele2 direktoru padomes un par drošību atbildīgās personas. Visi šie saziņas kanāli ir izstrādāti, izveidoti un darbojas tā, lai nodrošinātu trauksmes cēlēja konfidencialitāti un neļautu darbiniekiem, kuriem nav attiecīgs pilnvarojums, piekļūt ziņojumiem, kas iesniegti, izmantojot šos saziņas kanālus. Lai iegūtu jaunāko informāciju par trauksmes celšanas procesu (piemēram, atbildīgajām personām, kuras saņems ziņojumu), lūdzu, apmeklējiet vietni www.tele2.com.

Anonīmi ziņojumi tiks pieņemti, bet ziņotāja kontaktinformācija tiek augsti vērtēta.

Pārvaldība

Šo Kodeksu ir apstiprinājusi Tele2 AB valde un vadības komanda.

---

¹ <https://www.oecd-ilibrary.org/governance/oecd-due-diligence-guidance-for-responsible-supply-chains-of-minerals-from-conflict-affected-and-high-risk-areas>

1. pielikums – Rīcības kodeksa uzņēmējdarbības partneriem pamati

Kodekss ir balstīts uz desmit principiem, kas noteikti Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Globālajā līgumā. Kodekss ietver Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju, Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) 8 pamatkonvencijas, Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju pret korupciju un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par bērna tiesībām 32. pantu.

ANO Globālais līgums aicina uzņēmumus savā ietekmes sfērā pieņemt, atbalstīt un ieviest pamatvērtību kopumu cilvēktiesību, darba standartu, vides un korupcijas apkarošanas jomā.

Cilvēktiesības

- 1. princips: Uzņēmējiem ir jāatbalsta un jāievēro starptautiski pasludinātās cilvēktiesības.
- 2. princips: Uzņēmums nedrīkst būt iesaistīts cilvēktiesību pārkāpumos.

Darba tiesības

- 3. princips: Uzņēmumiem ir jāievēro biedrošanās brīvība, kā arī jāatzīst darbinieku tiesības slēgt kopīgumu.
- 4. princips: Uzņēmēji nedrīkst izmantot piespiedu darbu.
- 5. princips: Uzņēmēji nedrīkst izmantot bērnu darbu; un
- 6. Princips: Uzņēmums nedrīkst pieļaut diskrimināciju nodarbinātības jomā.

Vide

- 7. princips: Uzņēmumiem ir jāsaudzē apkārtējā vide.
- 8. Princips: Uzņēmumiem jāveicina videi draudzīgu tehnoloģiju attīstība un izmantošana; un
- 9. princips: Uzņēmumiem jāveicina videi draudzīgu tehnoloģiju attīstība un izmantošana.

Korupcijas novēršana

- 10. princips: Uzņēmumiem ir jācīnās pret korupciju visos tās veidos (gan pret kukuļdošanu, gan naudas vai citu labumu pieprasīšanu).

---

² Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Globālajā līgumā noteiktajiem principiem ir vispārēja vienprātība un tie ir atvasināti no

- Vispārējā cilvēktiesību deklarācijas,
- Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) Deklarācijas par pamatprincipiem un tiesībām darbā,
- Rio deklarācijas par vidi un attīstību,
- ANO Konvencijas pret korupciju.

Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā cilvēktiesību deklarācija

1. – 2. pantā ir noteikti cieņas, brīvības un vienlīdzības pamatjēdzieni.
3. – 5. pants nosaka citas individuālās tiesības, piemēram, tiesības uz dzīvību, kā arī verdzības un spīdzināšanas aizliegumu.
6. – 11. pantā ir atsauce uz cilvēktiesību likumību, ar īpašiem aizsardzības līdzekļiem, kas minēti to aizstāvībai, ja tās tiek pārkāptas.
12. – 17. pants nosaka indivīda tiesības uz kopienu, tostarp pārvietošanās brīvību.
18. – 21. pants nosaka garīgās, sabiedriskās un politiskās brīvības, piemēram, domas, uzskatu, reliģijas un sirdsapziņas, vārda un miermīlīgas indivīda brīvības brīvību.
22. – 27. pants nosaka indivīda ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības.
28. – 30. pantā ir noteikti vispārējie šo tiesību izmantošanas veidi.

Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) 8 pamatkonvencijas

1. 1948. gada konvencija par apvienošanās brīvību un organizāciju tiesību aizsardzību (Nr. 87)
2. 1949. gada Konvencija par tiesībām uz apvienošanās organizācijās un kolektīvo līgumu slēgšanu (C98).
3. 1930. gada Piespiedu darba konvencijas (Nr. 29)
4. 1999.gada 17.jūnija Bērnu darba jaunāko formu konvencija (Nr. 105) 5 1973. gada Konvencija par minimālo vecumu (Nr. 138)
5. 1999. gada Bērnu darba jaunāko formu konvencija (Nr. 182)
6. 1951. gada Konvencija par vienlīdzīgu atalgojumu (Nr. 100)
7. 1958. gada Konvencija par diskrimināciju attiecībā uz nodarbinātību un nodarbošanos (Nr.111)

Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija pret korupciju

Konvencija aptver piecas galvenās jomas, kas ietver gan obligātos, gan neobligātos noteikumus:

1. Profilaktiski pasākumi
2. Kriminalizācija un tiesībsardzība
3. Starptautiskā sadarbība
4. Aktīvu atgūšana
5. Tehniskā palīdzība un informācijas apmaiņa

Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām 32. pants

1. Dalībvalstis atzīst bērna tiesības tikt aizsargātām no ekonomiskas izmantošanas un jebkāda darba veikšanas, kas varētu būt bīstams vai traucēt bērna izglītībai, vai kaitēt bērna veselībai, kā arī fiziskai, garīgai, morālai vai sociālai attīstībai.
2. Dalībvalstīm ir jāveic likumdošanas, administratīvos, sociālos un izglītības pasākumus, lai nodrošinātu šī panta īstenošanu. Šim nolūkam un ņemot vērā citu starptautisko dokumentu attiecīgos noteikumus, dalībvalstīm ir jāa) jāievēro minimālo vecumu vai minimālos vecumus, pieņemot darbā;
b) nodrošināt atbilstošu darba stundu un nosacījumu regulējumu;
c) paredzēt atbilstošus sodus vai citas sankcijas, lai nodrošinātu šī panta efektīvu izpildi.